

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . 20 кор
на пів року . . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . . 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милої і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5¹/₂ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під м. І.
пл. Дембровського (Хоруцини). Екс-
педційна місцевість в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рекониси звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні проймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дари і приватні донесеня по
31 с. від стрічки.

Справа соймової підмоги на будову руского театру.

(+) Комітет будови руского народного театру оповістив в руских дневниках відозву, в котрій подає причини, задля яких рускому народови не годить ся прийняти підмоги ухваленої соймовою більшістю з усливями уложеними бюджетовою комісією на внесенє референта гр. Леона Пініньського. З нагоди сеї відозви пише львівський «Przegląd» в 273-ім числі ось які замітки:

«Не сумніваємо ся, що благородні (?) лише понуки і далекі від яких небудь дрібязкових (?) ненавистий національних споводували соймову комісію до тих змін в усливях крайового Виділу, котрі она зробила. Мимохіть однак насуває ся питанє, чи в печальности для львівського театру мійського (польського) — Ред. Русл.) не посунула комісія задалеко свого побоявання що до витвореня в рускім театрі навзаводів для него. Бож ані якісь дрібні трупи польських театрів, ані навіть людвий театр, котрому комітет руского театру міг би винаймати на якийсь час свою саю, не можуть витворити навзаводів мійському театрови. Інші понуки не могли (?) вплинути на комісію, бо як би розходило ся о які збори політичні або щось подібного, можна се було виразно застерегти і комісія була би се певно зробила в добре зрозумілім інтересі обоїх сторін. Пішло однак, як бачимо, а благу (?) причину, а наслідки прибрали несподівані розміри. Неприйняте підмоги Русинами ударемнить найліпшу (?) охоту сойму супроти рускої суспільности і стане неперечно новим каменем незгоди і новим жерелом квасів».

«Маршалок Бадені, пише дальше Prze-

gląd, котрий тільки разів так успішно посередничив між соймовим клубом руским а польською більшістю соймовою, і тільки неперечних заслуг положив в справі удержаня згоди в краю, сим разом не оцінив мабуть положеня досить предметово (?). Пірвала его охота ратованя (?) сойте que сойте дирекції мійського театру а з другого боку думав мабуть, що квота 300.000 К є надто велика, щоби Русини зуміли її так легковажно (?) відкинути. Шкода однак, що зробив ту велику хибу (але хто?! Ред. Русл.), а неперечно мійського театру не уратував від конкуренції, бо Русини маючи вільну руку, будуть могли зовсім свобідно руский театр наймати на польські вистави (і на інші — Ред. Русл.), а витворив жерело нових квасів (але хто?! Ред. Русл.), котрі вельми довго будуть нам давати ся в знаки».

Виходить з сего справді, що ślusarz zawinił a kowala powiesił, бо всю вину за таке рішенє в справі підмоги на будову руского театру звалює Przegląd на маршалка, котрий ніби то тим бажав ратувати польський театр мійський перед конкуренцією. Тимчасом відома річ, що справа підмоги в крайнім виділі була зовсім інакше рішена, що там були подані такі усливія, які відповідалиб зовсім домаганям і становищу Русинів, а се стало ся в крайнім виділі очевидно за впливом маршалка. До перва бюджетова комісія на внесенє референта гр. Леона Пініньського змінила усливія крайового виділу в некористь Русинів і мимо опору руских послів в комісії і в повній палаті, більшість соймова прийняла усливія комісії. Наведені в горі уваги повинен був отже Przegląd звернути на адресу референта бюджетової комісії і соймової більшости, котрі пішли проти інтенцій крайово-

го виділу і кр. маршалка, а одвічальність за всі наслідки, які в будуччині виплинуть із сего для театру одного і другого і для міжнародних відносин в краю, спаде на референта, зглядно на бюджетову комісію і соймову більшість, котра пішла за референтом, а проти внесеня кр. виділу і кр. маршалка. В тим то і ціле лихо, що як більшість соймова ухвалює щонебудь з домагань або потреб руского народу, то звичайно з такими усливями або засторогами, котрі викликають відтак або невдоволенє або липають по собі немилий квас.

Промова пос. Романчука

при дискусії над заявою президента міністрів д-ра Кербера.

(Дальше).

Що до самих інсбруцких подій могу лише те сказати, що ніяк не розумію, як 100 чи 200 італійських студентів могло хотіти або зважити ся провокувати населенє німецького міста, де живе 40.000 душ, і яку ціль могла бы мати їх провокація.

Що до заведеня польських і чеських рівнорядних клас в учительських семінариях в Тішині і Опаві, то з уваги, що на Шлеску крім 296.000 Німців, живе ще 220.000 Поляків і 146.000 Чехів, не можна нічого сказати против того заведеня. Лишає ся ще тільки у всякім разі питанє, чи не перетворити би ті рівнорядні класи в самостійні школи і чи не перенести би їх може до інших міст.

Обговоривши так декотрі з найновіших запоряджень правительства, скажу кілька слів про діяльність соймів. Остатня сесія соймів показала, що пиль соймів, межі ними також в декотрих більших краях, заколочені були обструкцією або й з інших причин не функціонували

Письмєньска спадщина бл. п. Коєтя Горбала

подав Ол. Бароїньский.

I.

Пращальне слово «Проломови».*

В нашій такій родині були чотири брата. Найстарший з них, як би его звати? — от най буде Славомір, середущий Любомір, третій по сивх Дурисьвіт, а наймолодший... Тщеслав Батько їх, будучи по дідах і прадідах одиноким наслідником хорошого майна, в широчезних лавів, вашистих лугів і розлогих дібров, не міг через довгі літа ніяким чудом добитись свого права, а хоть і оженив ся з трудящою і розумною людиною, хоть обоє гірко зановадали, та мало чого доробились і тільки й було для них долі і потіхи, що Бог їх, як гадали, чемними і дотепними діточками благословив.

*) В тим начерку алегоричнім бажав Горбаль зобразити історію «Слова» Дідичкого, котрого називає Славоміром, середущого Любоміром (імовірно Лисикевич), третього Дурисьвітом (імовірно Площанського) а четвертого — Тщеславом (ім. Маркова). Начерк писаний давньо шкільною правописом на трох чвертках лівоваганого паперу і одній меншій сірого паперу.

Ол. Б-ий.

Настав для підданих новий пан; чи мав він бути ласкавійшим як ті, що перед ним панували, сего громада з першу не вгадала. Але, мало помалу наставляли нові порядки; пан змінив мандатора, економа, комісарів, атаманів і... громаді відітхнулось легше, хоть ще не засьвітло, але бодай замріло сонічко в їх віконячко. Чим більший гаразд громаді, тим легше вкнеть ся і бабі; отже й нашим братчикам віджили трохи жи ли, пощадались хвилі-години, де вони свою чорну долю проклинали, але бувало й так, що кріпились вірою, що кого Бог сотворив, то ачей не опустить, і середущий, Любомір, додумавсь своїм розумом, що треба би допоминатись свого права до вітцівщині у пана, а колиб хоть частину удалось відшукати, то можнаб чесно й з другими братчиками спільно дечого більше доробитись і безталанну удову-матір на старости літ звеселити. Пан несогрішний повернув їм справді частину того батьківського добра, що були чужі для себе загребли; але, не розпізнавши добре, котрий би з них найрозумвійше зміг хозяйнувати, признав найстаршого головою вдови і молодших сьак-так піддержував і духа і тіло, та тільки так довго, поки не накинув ся проворнійший суєд і своїми конечними услугами і безконачним завруванем не вговорив в пана, що без него в пригоді не тільки не можна буде обійти ся, але ніхто так рішучо не вержеть ся за добро панське в огонь воду, як він се з діда пра-

діда научив ся. Старший брат, неначе озлоблений тим, що его не на покуті, а в «шарім кінці» положено, зворохобивсь серцем проти своему колишньому добродітелєви і вийшов поза батьківські межі і остроги, чужого якого, а колиб Бог дав — так собі думав, і можливішого пана пошукати. Знайшов же він, правда, можливого, лукавого, але й чванливого і безумно лютого — що тільки одних своїх двораків сьак-так ласкаво, прочий же мир хрещений в ярмо впрягав, їх кровю і потом збогачувавсь, а коли до него приступило і він подобішав, то в ласкавости своїй тільки ногов ковнути «зволів».

От — такому то панови став служити наш Славомір. В честь его однакож треба сказати що не записавсь в дворакі нового пана з за далекої межі, сидів він як спершу на вітцівщині, тількиж не заходивсь вельми коло питомого хозяйства, не придбав нічого до обори, хіба тільки де що «мишам на сніданє» в коморі; потуряв тільки своїм помагачам, безнастанно «панім доливаючи» розпустив їх як «циганську пугу» ласкаючи їх «тщеславіє і честолюбіє», деморалізував тим чинном верхо-умів соколиків, недоспілих Боянів, котрі перекидюючи ся в дитирамбичнім шалі від Карпат до Урала, а дальше, не доткнувши стопою паного неґаза Альпейських гір, спочили на Гімалайських — і не налюбувавшись навіть пальмами летіли на Сніцберги шукати прохолоди, аж з поворотом в свояси і всі кути

Є се певно невідрадна проява і свідчить заравом голосно і цілком ясно против розширення кравової автономії, за котрою з деякої сторони так побивають ся. (Так є!)

Правда, що галицький і буковинський сойм, котрі торік не функціювали нормально, бо в галицькім зайшла седесія руских послів, а в буковинськім робила обструкцію більшість против меншости, сего року оба розвинули цілком нормальну діяльність. Галицький сойм здобув собі навіть великі похвали, передовсім від своєї власної більшости (Веселість), а дальше від півурядової преси, отже й від самого правительства, і то як раз за трактованє національних справ (Слухайте!), іменно за особлившу прихильність до Русинів. (Веселість).

Я розберу сю справу коротко і цілком предметово та освітлю, як слід, великодушність галицького сойму.

Отже чотири добродійства мав галицький сойм нібито висвідчити Русинам. По перше, згодив ся на заложене рускої гімназії в Станиславові. По друге, прийняв внесенє гр. Дідушицького, щоби в декотрих польських гімназіях можна було признати руский язик, а в декотрих руских польський язик обовязковим предметом науки. Дальше ухвалив сойм нову організацію кр. ради шкільної, так що й Русини мають в ній мати більше членів. А по четверте призначив 300.000 К на будову руского кравового театру.

Що до признаної субвенції на будову руского кравового театру, то галицький сойм поклав при тім такі услівя: (Слухайте!)

1) Більшість членів кураторії, яка буде вести управу театру, мають іменувати Поляки (Слухайте!), так що Русини, даючи три четвертини коштів будови театру, мали би бути в меншости, щоб дістати одну четверту часть коштів, при чім, розуміє ся, навіть в тій четвертій части містять ся руский гріш податковий. (Так є!)

2) Руского будинку театрального не вільно ані віднаїмати, ані ужити на яку небудь иншу ціль, як лиш на театральні представлення, концерти і балі. А що, бодай в перших часах, рускі представлення можуть давати ся тільки через невелику часть року, то театральний будинок мусів би більшу часть року стояти порожньо, і Русинам навіть не вільно би було ужити его на свої власні збори.

При таких обставинах руский комітет будови театру зрік ся субвенції при загальнім одобрено від рускої суспільности. (Дуже добре!) Русини — нарід убогий, але честь національна не велить їм приймати яку небудь поміч при так понижаючих услівях, котрі ще в додатку не представляють користи хоч би для матеріяльних їх інтересів. (Дуже добре!) Они волять ще кілька літ пождати, ба они радше зовсім зреклись би власного будинку театрального, як пристати на такі услівя. (Зовсім справедливо!)

По четверте станиславівська гімназія є, розуміє ся, здобутком Русинів, але при тім прошу

узгляднати ось що: Галицький сойм по чотиролітнім опорі, вкінци полагодив справу, яку полагоджувати він властиво не повинен мати права. У всіх краях Австрії має правительство виключне право не лиш основувати нову гімназію, але й постановляти о викладовій мові тої гімназії (очинидно з виїмкою заведень приватних) — тільки один-одинокий сойм галицький, в слабій годіні правительства, видер від него се право. І з сего права він робить такий ужиток, що тепер в краю є 4 гімназії рускі а 31 польських (Слухайте!), так що одна руска гімназія випадає на 768.000 Русинів, а одна польска на 128.000 Поляків! (Нікто би не повіриє!), отже Русини стоять шість разів, кажу, шість разів гірше від Поляків (Слухайте! Пос. Гро: А польський міністер, чи він не також для Русинів? Пос. Вас. Яворский: Лише для Поляків!) Прощу показати мені другий край і другий нарід в Австрії, котрий би в тім згляді був так покривджений як Русини! (Голос: Словінці!) Навіть у Словінцях, по Русинах найбільше покривджених, випадає одна гімназія на 199.000 населеня, отже они таки стоять богато лучше ніж Русини (Голос: Але їх гімназій словінсько-німецькі!) Бо Словінці не налягають на те, щоби в висшій гімназії учено по словінськи.

Ся нерозмірно велика кривда Русинів виходить з того, що по перше: ніякого народу в Австрії не поставлено в таку зависимість від другого, як у Галичії Русинів від Поляків, а по друге: ніякий нарід в Австрії не має таких національних противників, як галицькі Русини в галицьких Поляках. (Свята правда!)

Пригляньмож ся троха ближше тим добродійствам. Що до внесеня гр. Дідушицького, то є оно для Русинів цілком байдуже. Русинам цілком на тім не залежить, щоби Поляків змусувати до науки рускої мови; они лише жадають, щоби польські урядники і судії говорили з рускими сторонами по руски і так саме до них писали. А чи они научать ся рускої мови в школі з мусу, чи иншим яким способом, о те Русинам мало журби. Впрочім внесенє те накладає такий сам примус на руску молодіж.

Що до нової організації галицької кравової ради шк., то она виходить лише Полякам на користь, а Русинам на шкоду. Русини додавають ся поділу кр. ради шк. — на чеський взір — на польську і руску секцію. А що галицька кр. рада шк. зорганізована доси не як инші, на підставі кравового закону, а цісарскою постановою, то й поділ її на дві секції міг би бути переведений цісарскою постановою. Колиж соймова ухвала стане законом, то Русинам раз на все стане неможливо добити ся своєї ціли. А що число руских членів в кр. раді шк. має бути більше, то так само, і то навіть в далеко більшій мірі збільшять ся число польських членів, так що в новій кр. раді шк. Русини так, як доси, будуть в цілком безсилій меншости.

(Дальше буде.)

Цлова війна?

Два союзники тридержавного Союзу: Австрія і Німеччина, дійшли до зірваня взаїмних переговорів задля торговельного трактату. Ті переговори вели ся зразу в Берліні, куда виїздили австрійські і угорські референти, а відтак перенесли ся до Відня, а навіть до Будапешту, а ось тими днями розбили ся у Відні, звідки прибувший пруский міністер стану гр. Посадовски відїхав передвчера разом зі своїми референтами з поворотом до Берліна.

Про перебіг справи пише Berl. Tageblatt в дописи з Відня: «Стільки місяців тяжкої праці минуло, а дуже сумнівим є, чи трактат прийде до успіху. Вже з початку справа не заповідала ся добре. Бож гр. Посадовски не хотів ані надто богато ані надто великих уступок починити. Положенє було вже тоді критичне на серію, коли спільна нарада зійшла ся на конференцію в Будапешті. Виявило ся тоді стільки незгідности під кождим зглядом, що вирівнанє ріжниць оставлено референтам. Та за їх старанєм і усунено богато з них. Однак каменем завади оставила завєжди аграрна німецька політика охоронних цлів. Знатна часть австро угорского вивозу до Німеччини складає ся з всякого рода рільничих плодів. Отже німецька цлова тарифа стремить до цілковитого ограничення, або як найбільшого утрудненя сего імпорту. А гр. Посадовски прибув до Відня з рішучим наміром, щоби не збочити від сеї тенденції і з нових німецьких цлів не уступити нічо, або в остаточности дуже мало. І коли він в послідній хвилі не починить далеко сягаючих уступок на аграрнім поли, то трактату з Австро-Угорщиною не доведе до кінця. Німеччина мусить її забезпечити бодай знатну часть експорту рільних плодів, інакше не буде нічо з цілої справи».

І справді сеї гороскопи починають сповнювати ся, бо вчерашні віденьські дневники донесли, що гр. Посадовски разом з референтами повертає до Берліна, не досягнувши своєї ціли, се є заключеня торговельного трактату. Півурядовий Fremdenblatt пише з сеї нагоди: «На вчерашній спільній конференції міністеріяльний виявило ся, що гр. Посадовски не є склонний піти в уступках дальше, чим его референти».

Признаємо вартість торговельних трактатів, але їх не повинно заключувати ся за кожду ціну, а хотяйби за ціну далеко сягаючих шкід для нашого експорту. Доперва зміст трактату становить его вартість. Наші референти пішли в концесиях до границь остаточного запертя себе; колиж однак переговори не довели до висліду, то можна прийняти, що дальші пересправи не мали би ціли. Тому можна надїятися, що до 31. грудня с. р. торговельний договір з Німеччиною стане виповіджений».

Дальше стверджує сей півурядовий комуникат, що Австро-Угорщина не може прийняти

собою повитеравши «возопили веліємъ гласомъ» псалми покутні*).

Та, се не одна і не послідна заслуга сего типового діятеля; положив він їх немало іменно тим, що хоть сам невдагнув на себе лакейского мундуру — темно-зеленого фрака з блискучими пуговицями навколolo пояса, але умів той смак естетичний розвинути зручно у ровесників, старого і молодого, і переконати, що кращого нема на світі як «віц-мундир». Тож кинулись за его радою і пройди-світи-спекулянти і дармоїди «уцтвивые» і шаранча-Ташкенця; знайшлись між ними і кавидати на «мошенників» — але що правда, пішли за его радою і люди чесні, праведні, розумні і благородні. Не стало на ниві рідній рук роботящих в сам розгар праці, коли настала «жатва многа» а робітників мало на царіві показалось. Се була голосна але смутна слава. При цілім смутку, котрий доперва пізніше зачали відчувати, ціла справа мала одну, вельми комічну сторону, а то, що попри людей умних і поважних, котрим на кордоні широко відчинено брами, перебралось — доволі великим числом — недоріки-каліки, котрим довго щось з голови мерещилось, що їх покликають в далекі світи, в «дремучій ліси» заокостенілий сівер

* Волод. Стебельского: Молитва — щось в роді псалма покаяної.

своїм духом-хухом огріти, своїм недовареним знанєм цивілізувати!

Не диво, що многі з них, при першій зустрічі з людьми дійсно «передовими» побачились в конечности замінити ролі учителів на пасивну ролю учеників-мучеників, так справді мучеників і школа, що доси недоткнув ще нікто пером тої мартирології. Але вертаю до заслуг наших «маститих». Їм іменно належить подякувати, що втворили у нас нову галузь ремесла чи промислу, або котрим наш боки ще незнані, а то, приучивши людей, котрі могли чесно працювати, до ролі «паломників» жєбрущих. А треба знати, яким оком дивлять ся чесні Москалі (щоб кого не оскорбити, най буде Рускіє) на тих паломників і як об них відзивають ся. Міг бим тут розказати про те, як гостили Іван Наумович і Венедикт Площанський в однім з престольних городів. Про першого, коли широко розводивсь над своїм патріотизмом, відозвався якийсь полковник чи підполковник: «Нуужелі недумаєт он надуть нас?» — а коли складавсь п. Венед. і розвів красирічивий «Тост» — сказав родовитий і не дурний собі Москаль, махнувши з «досади» рукою: «Е такаа чєпуха!» Воно правда, результат був, бо і «чєпухою» удалось надуть.

Але коли удалось раз і другий обдурити чужих, щож в тім дивного, що лекше се удавалось між своїми?

(На тім уриває ся і за тим слїдує ще коротенька нотатка).

Ще одним заслужились — а то втворенєм нової галузи ремесла чи промислу, об котрім наші батьки не знали, а то приучивши людей, котрі би могли чесно працювати, до ролі паломників жєбрущих. Треба знати — яким оком дивлять ся люди чесні не шовіністи сіверні на наших паломників — на дува ли і москалів. А коли надували Москалів-фантастів, — не дивниця. Вийшли з погляду пословиці «на село людий дурити»...

Поки удавалось, дурив і Славомир своїх, на стільки був розсудний, що не вибравсь на сівер, бо знав, що там булиб его проїзвели в «дураки» або як з «попом в діякони»... з редактора проводира зробилиб якого скрібу бібліотеки і на тім конєць. Наш редактор був практичний, дер лико, поки відставало, але коли видів, що присихає, призбиравши за лучших часів трохи гроша, постарав ся о теплий куток і ниві сидить як не той.

Так як панна, коли має глузди, волілаб умерти не дочекавши сивої коси... так волів Славомир зложити атаманський бунчук.

(На тім уриває ся).

того мінімум, яке подавала Німеччина, зажадане нею максимум взаємності. На полі промислових цілей вправді прийшло до порозуміння, але німецькі цілі аграрні, головню від ячменю і сирава ветеринарній конвенції є не до приняття. Опір Німеччини в тім згляді стоїть, здає ся, в звязи зі зобов'язаннями супротив Росії, затягненими Німеччиною в заключенім з нею торговельнім трактаті. Коли сей трактат буде предложений німецькому парламентови, тоді се покаже ся зовсім позитивно. На всякий спосіб Австро-Угорщина стоїть в передодні цлової війни зі своїм союзником, а що таке відношенє може загрозити і трівкості тридержавного союзу, сего не укривають вже ніякі політичні круги, як в одній, так і в другій державі.

ВІД АДМІНІСТРАЦІ. При зміні місяця просямо наших Вп. Передплатників о своє відновленє передплати, зглядом о вирівненє залеглогий та о приєднуванє нам нових передплатників.

НОВИНИ.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат. Андія, Варлаама; римо-кат. Бібіяні дні. — В суботу: руско-кат. Григорія, Анатолія; римо-кат. Франца Ксавера.

— **Відчити у Львові.** Вчорашній відчит проф. д-ра Рудницького про «Землю-звїзду між звїздами» був, подібно як минулорічні відчити сего ш. прелєгента, незвичайно цікавий і мав повніську простору салю слухачів. Другий відчит д-ра Рудницького про внутре нашої планети відбуде ся небавом. — Нані о 6½ годни вечером буде в локалі «Академічної Громади» розмова «Про українсько-польські відносини» (в навіязаню до остатньої сіймової сесії). Розмову розпочне п. М. Лозинський. Гостям вступ вільний.

— **3 Тернополя** доносять: Аматорський кружок тов. «Міщанське Брацтво» в Тернополі устроює дня 4. грудня с. р. аматорське представленє п. з. «Вихованець», народну комедію в 3 актах зі співами і танцями Янчука. Ціни місць: крісла по 2, 1.70 і 1 К. Вступ на салю 80 с, галєрия 40 с. Музика військова 55. п. п. Початок точно о 8. год. вечером.

— **Цісар** жертвував з власних фондів 150 К на докінченє філіяльної церкви в Шехині, перемиского повіту.

— **3 західних окраїн.** В Новім Санчі відбуло ся дня 12. падолиста с. р. аматорське представленє двох комедій: «Сатана в бочці» і «Настоящі» Бобякевича. Устроєнем представлення займали ся члєни Читальні «Просьвіти» і зєднали собі загальне признанє за добру гру.

— **3 праси.** Як при кінци кожного року, так і тепер вилазять найперше в польській прасі вістки про нові рускі органи політичні, які немов то мають виходити з початком нового року. Деяким людяням залежить на тім, аби робити собі рекламу, а до того служать каварняні столики. При однім столику такий будучий «редактор» à la Голодинський голосно розказує перед своїми знакомими, як єго орган буде називати ся, кого буде заступати і т. д., а при другім столику польський дневникар мотєє на вусті фантазії і другого дня друкує в своїм органі. Так широко розповідає тепер по каварнях про свої плани видавничі один скромнотоварний чоловічок. На видавництво мав він немовто дістати 100.000 К від Українців з Росії і мав видавати газету п. з. «Давін», а навіть, як кружить чутка, вже вербує співробітників до неї. В Dzennik-u polsk-im появила ся вчєра знова вістка, що від 1. січня 1905 буде виходити у Львові «Нове Слово» яко орган радикальної партії. Редактором «Н. С.» мав би стати п. Мих. Лозинський, а до редакційного комітету мали би належати др. Макух і др. Франко. «Новий громадський Голос» мав би тим самим перестати виходити. Скілько в тім правди, покаже найближній місяць.

— **Хорих на груди** мають увільнити з війська у Франції. На приказ міністра війни, корпусні команди зарядять осмотрене всіх воєнків і хорих на чахотку увільнять з війська. Обчислюють, що число увільнених з війська чахотників винесе до 7.000.

— **Поклади мідяної руди на Буковині.** Перед кількома днями відкрив совітник гірничий Красуцький значний поклад руди мідяної в Люїзенгалю. Відкрите отже викликало очевидно велике зацікавленє головню в кругах буковинських промисловців, як і взагалі у цілого буковинського населєня, бо з новим жерелом доходу буде край тим успішніше розвивати ся. З руди мідяної можна витворити металъ міді і різні мідяні сполучєня, яких вартість релятивно доволі значна. Проби відкритої мідяної руди відішлють до гірничої академії в Пшібрамі, де би

розслїдили склад міді. Відтак покаже ся, о скілько оправдані ті надії, які покладають на се відкрите.

— **Движима сцена.** В надворнім театрі у Відні викінчено устроєне движимої сцени, якої механізм є менше більше такий, як оборотниць призначених до обертаня залізничих локомотив на великих стациях. Се урядженє служить до скорої зміни сценерії, аби скоротити перерви між відслонами. В часі, коли на одній половині сцени, зверненій до публики, грають актори, на другій, задній, половині приготавляє ся декорацию слїдуючої відслони. Коли занавіса занавє, обєртає ся сцена і представляє відбуває ся дальше з 1-хвилюватою перервою. Першою штукою, яку відіграють на движимій сцені, буде «Дон Карлос» Шілера. З огляду на велике число сцен в тій штуці, не грано єї в цілости, поминано деякі сцени, аби представлення задовго не перетягати. Тепер виставлять «Дон Карлоса» в цілости.

— **Сумні вигляди для женщин.** В Великій Британії і Ірландії є 20,102,408 мушци; з того є жонатих 6,867,250 мушци, а вїдвїв 711,105. На 21,357,313 женщин є вїдданих 6,998,823, а і 632,843 вдовиць. Число нежонатих мушци вносять проте 12,524,053, а незамужжих женщин 12,724,647. Лишавсь отже 200,594 женщин, які не можуть мріяти про мїртовий ієнец.

— **3 львівської арх єпархії.** Канонічну інституцію одержали оо.: Юліян Барановський на Скоморохи нові, Тимофтей Бор уляк на Ходачків вел., Володимир Куніцький на Пальчинці, Лука Демчук на Кальє, Іван Черемшинський на Сорочи, Теодор Василік на Гозів. — Завідальство одержали оо.: Аркадій Мурійчина ч. св. Василія вел. в Красноушчї, Ілля Кузів в Городищи, Віктор Несторович в Ланах, Никол. Стрільбицький в Керниці, Волод. Підсонський (ex officio) в Скварєві, Іполит Хомин в Містках, Петро Рудакевич в Камінках. — Сотрудництва одержали оо.: Василь Сірко в Брязі, Ник. Кулицький в Заліцях пов., Роман Волондак в Березанах, Стеф. Яворський в Цупилівцях, Йос. Макаревич в Плавчи, Іван Скоробогатий в Жидачєві, Волод. Сваричевський в Перегінську, Конст. Білинський в Нєгівцях, Аркадій Гуглевич в Товстїм, Алекс. Ієвич в Плавчи вел. — Рукоположені в прєсвітери: Конст. Білинський, Аркадій Гуглевич, Алекс. Ієвич, Ник. Кулицький, Йос. Макаревич, Лев Ізидор Сембратович, Василь Сірко і Стефан Яворський. — Конкурсний ієспит видержали оо.: Ром. Березовський, Іван Сухаровський, Север. Габрусевич, Евстах. Хрущевський, Вас. Зяцерковний, Алекс. Яримович, Вікт. Несторович, Стеф. Івасик, Ром. Зарицький, Мих. Гайдукевич, Іван Курчаба, Емил. Гавриш, Волод. Мармаш, Ник. Гапій, Іван Іванчук, Івк. Романюк, Іван Бачинський, Евг. Гошовський, Ник. Галант, Богдан Домбчевський, Михайло Захарчук і Теодозий Кинасевич.

— **Дрібні вїсти.** У Львові появили ся фальшиві 5-коровівки. — П. Михайло Петрицький, редактор «Гайдамаків» почав перед тижнем відсиджувати 3-місячну кару в'язниці, на яку засуджено єго в зв'язі єго процесі о підбурованє. — Повітовий суд в Олєську розписав стежні листи за Людвиком Вархаловским, який здефравдував в тамошній задатковій касі 847 К і утік.

В кожній рускій хаті повинна бути на стїні мапа всієї Руси-України, видана Р. Тов-ом педагогічним у Львові (Величина : 75x59 см.). Коштує лише 40 сєт. Молодїж при науді чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчизни.

Наука, штука, література

— **Економіст** ч. 11. з 30. падолиста 1904 містить отсі статї: По рільничо-економічних викладах. — В Америці а у нас — Австро-Угорщина а торговельні переговори. — Як і де закладати сїлкові крамницї сист. Рочдель. — Дєщо з «Statystyki» і з загальних зборів «Związku» заробкових і господарских стоваришень у Львові. — Про рентові оселі. — Міжнародний конгрєс стоваришень в Будапєштї. — Що нам робити, що би дохід з наших садів підвисти? — Сїлкова крамниця в Гартлепуль. — Рух в товариствах кредитових. — В справі гіпотєчного кредиту для сєлян. — Новинки.

3 державної ради.

Вчєрашнє, як і передвчєрашнє засїданє (вівторок, сєреда) перейшли на яловій дискусії над промовою д-ра Кербера. Важнійшою є конференция провідників клубів, яка відбула ся по вчєрашнім засїданю в салїонї президента палати гр. Феттера.

Президент, отворивши наради, зазначив, що цілїню нарад є уможливленє полагожденя трєх дуже важних справ, с. є бюджетової провїзорії,

запомогового предложєня та італійського факультету. Цїлє населєнє було би дуже раде з полагоди сих трєх предложєнь. На жаль бесїдник мусить ствердити, що клуби молодоческий, полуднево-словєнський і чєских аграрців не хочуть взяти участя в конференції. Відтак розвинула ся дискусія.

Президент міністрів др. Кербер виступив передовсім против ієсинуації, немовби то правительство не желало собі урухомленя парламенту, навпаки — все, що оно робить, змагає до сєї ціли. До урухомленя парламенту є конечно якась лучність межі сторонництвими, утворєнє якогось мосту задля переходу з минувшини. Дальше бесїдник застеріг ся, що би евєнтуальній ухвалі представитєлів чєского народу що до неперешкоджуваня парламентарному полагожденю деяких важних справ, не підсувано інших мотивів, як зглядї на найважнійші інтерєси держави. На конференції з заступниками чєского народу виразно зазначєно, що від них залежить, чи обструкція має бути занєханю постійно. Колиб уздоровленє парламенту дало ся перевести, то — після гадки правительства — по полагожденю сих трєх найважнійших предложєнь, було би конечно в інтерєсі консолїдації сторонництв, що би палата заняла ся кількома справами, які лежать зарівно в інтерєсі всіх сторонництв, як і всіх людових клєє, як пр. реформа прасового закона і т. д. Супротив сєго — сказав міністер — можу тільки желати як найскорошого здійсненя наведених цілий. В інтерєсі урухомленя парламенту нехай би всі сторонництва получили ся в одно велике сторонництво ладу і порядку та нехай самі переймуть нагляд над береженєм достоїнства палати. Члєни сторонництв повинні бути завєсїди в достаточнім числі на салї, що би відповідною інтервенцією запобічи евєнтуальним ексєсам. А можна мати надїю, що така акція поведе ся.

Опісля пос. В. Ддушицький зазначив, що ієстнує немов то ієспітїє межі бюджетовою провїзорією а запомоговим предложєнем і тому можна би се послїдне переказати без першого читаня бюджетовій комісії. Пос. Бернрайтер (вїрноконституційна велика власність) і пос. Катрайн (центр) жалували, що деякі клуби відказали ся від участя в конференції; пос. Мальфаті (Італїянец) і пос. Люпу (Румун) згодили ся на програму праці, предложєну президентом Феттером; пос. Пернерсторфер (соціалїст) заявив, що єго сторонництво ніколи не вело обструкції, але з гори застерігає ся против заостреної рєгуляміну і ограніченю свободи слова.

Пос. Романчук висказав перєсвїдченє, що урухомленє парламенту на постійно є можливе тільки через полагоженє національних квестій у всіх краях через заведєнє автономії народів і через виборчу реформу.

Дальші бесїдники обговорювали можливість переданя бюджетовій комісії без першого читаня, як се запропонував гр. Дїдушицький, при чім президент заявив, що Молодочєхи є рішучо сєму противні, а наконєць прийняв до відомости висказані підчас нарад поглядї, висказав готовість закомунїкованя їх неприясутнім на конференції провідникам клубів — і на сїм замкнено засїданє.

Всі калєндарі і часописи можна набувати в «Сокільськїм Базарі».

Телеграми

з дня 1. грудня.

Відєнь. Die Zeit доносить, що мабуть завтра буде послїднє засїданє палати послів. По засїданю палати панів буде сєсія державної ради відложена дня 7. с. м.

Бєрлін. Тутєшні дневники доносять, що торговельні перєсправи Німєччини з Австрією перєрвано лишє на якийсь час.

Льондон. Standard доносить, що в німєцькій Африці ситуація погіршила ся. В одній місцевості Герєри убили 50 німєцьких поселєнців, а в інших місцевостях згинуло по кілька німєцьких родин.

Токіо. Вчєра отворєно парламентарну сєсію прєстольною вромовою, в якій мікадо зазначив

добрі взаємини з нейтральними державами і заповів фінансову предлогу на покриття надзвичайних воєнних видатків.

Реска. Приїхала ту зимова ескадра зложена з воєнних кораблів: Габсбург, Бабенберг, Цевта, Сігетвар і Сателіт.

Відень. При тягнуто державних лосьів з 1864 р. упала головна виграна в квоті 300.000 К не серію 416 ч. 3; 40.000 К виграла с. 1804 ч. 28, а 20.000 К с. 1683 ч. 38.

(2—3)

Конкурс.

Головний Виділ Товариства «Просьвіти» у Львові розписує отсим конкурс на стипендійну заповому в квоті 240 К імени Теодора Качали, сина Григорія, бувшого господаря в Ферлєві.

Ся заповога призначена для сина селянина — господаря руської народности, ученика середних шкіль або студента університету, з пензурами в свідочстві переважно відначачаючими, зглядно добримми кольоквіями.

Поданя з долученими свідочствами науки і свідочством убожества, виданим від гр.-кат. уряду парохіяльного та потверженним громадскою зверхностию, вносити належить до Головного Виділу Товариства «Просьвіти» у Львові (Ринок ч. 10, I поверх) найпізнійше по дель 15. грудня 1904 р.

За Головний Виділ Товариства «Просьвіти», у Львові дня 15. падолиста 1904.

Юліян Романчук,
голова.

Іван Яримович,
секретар.

(2—3)

Конкурс.

Головний Виділ Товариства «Просьвіти» оголошує отсим конкурс в ціли наданя одной стипендії бл. п. Франца Фронца, призначеної після остатной волі покійника з дня 25. червня 1870 року для убогого мелодця обряду гр.-кат., учащаючого до низшої ц. к. гімназії в Перемишля, з виключенем синів святих і дяків, в річній квоті 180 К, з реченцем до дня 15. грудня 1904 р. Убігаючі ся о сю стипендію мають в тім реченці внести просьбу, заосмотрену метрикою хрещеня, свідочством убожества і шкільним свідочством з остатного курсу через Дирекцію ц. к. гімназії в Перемишля до Головного Виділу Товариства «Просьвіти» у Львові. Стипендія буде виплачувати ся в двох ратах піврічних по 90 К а то в місяцях: лютім і липни дотичного року шкільного за предложенем квиту, удостовереного через Дирекцію ц. к. гімназії в Перемишля, і свідочства шкільного за остатній курс.

Ученик наділений сею стипендією, тратить єї, коли укінчить низшу гімназію в Перемишля, або коли перейде перед єї укінченем до якої другої гімназії або якого другого наукового заведеня.

За Головний Виділ Товариства «Просьвіти» у Львові дня 15. падолиста 1904 р.

Юліян Романчук,
голова.

Іван Яримович,
секретар.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівского універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Colosseum
В пасажи Германів

при ул. Соняшний у Львові.

від 16. до 30. падолиста 1904.

1) Орхестра. 2) Режлямограф. 3) Rellington, міжнародна співачка. 4) В канцелярії директора театру, шутка зі співами. 5) Terra Semmloff, надзвич. субретка ексцентрична. 6) Дружина Carle, феноменальний акт на вільнім дроті і жонглери. 7) Орхестра. 8) La Bella Mopenita, славна танечниця і співачка іспанська. 9) Arnold Barkay, актуальний гуморист з власним репертуаром. 10) Дружина Steward Arkas, феноменальні салюнові гімнастики. 11) Edmondine, весела пантоміна з 5 осіб. 12) Біоскоп Езера.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниця High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З куплєним білєтом на фотелі, льожі і I-рядні крісла можна їхати даром на представлєне омнібусами Кольосею, які ждуть коло Віденьської кавварії.

„Тревоги автора і видавника“
гумористична подія з натура).

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вносить всего 30 сот. (з почтовою пересилкою 35 сот.)

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1. мая 1904.

(Прїїзд і відїзд поданий після середно-європейского часу).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець)	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець)
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:20	до Іскав, Яс, Букарешту, Жидачева, Потутор, Керезмезе, Чорткова (від 1/2—3/4), Сучави
6:10	з Іскав, Чорткова, Калуша, Деятина (чер. Коломию 1/2—3/4 вкл. в нед. і свята), Керезмезе (1/2—3/4 вкл.)	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Гусятина, Чорткова
7:30	з Рави руської, Сокала	6:45	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
7:40	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:50	до Яворова
7:45	з Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Любачева, Самбора, Закопаного
8:00	з Самбора, Хирова	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Ясла, Освєнцима
8:10	з Станиславова, Жидачева, Потутор	9:10	до Лавочного, Хирова, Калуша, Ходорова
8:20	з Яворова	9:25	до Самбора, Хирова
8:55	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного через Краків, Мезеляборча, Пешту	10:35	до Тернополя, Потутор
10:02	з Стрия, Борислава	10:45	до Черновець, Деятина, Заліщик, Новоселлї
10:20	з Рижена, Любачева	10:50	до Вельца, Сокала, Любачева
11:25	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	1:55	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	2:45	посп. Іскав, Яс, Букарешту, Потутор, Калуша, Жидачева, Чорткова, Вижниця, Керезмезе
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча, Риманова, Івонича, Сянока, Хирова	2:55	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Закопаного
1:40	посп. з Іскав, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кічмана, Новоселлї (через Жучку, Вижниця)	3:05	до Стрия, Хирова, Борислава, Тухлі від 10—20 вкл., Сколього (1/2—3/4 вкл.), Ходорова, Калуша
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятина, Кошичинець, Козони	3:30	до Рижена, Любачева, Хирова
4:35	з Стрия, Хирова, Тухлі (10—20 вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.)	3:40	до Самбора, Хирова
4:45	з Яворова	5:48	до Яворова
5:03	з Сокала, Вельца, Любачева	5:55	до Коломиї, Жидачева
5:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Потутор, Заліщик, Гусятина, Іваня нуєтого, Скали, Кошичинець	6:20	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Карлсбаду, Хирова, Пешту, Н. Санча
5:40	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	6:40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:50	з Іскав, Жидачева, Новоселлї і Сучави	7:05	до Рави руської, Сокала
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
9:10	з Іскав, Букарешту, Чорткова, Потутор, Жидачева (1/2—3/4 вкл.), Гусятина, Керезмезе, Калуша	10:05	до Перемишля (1/2—3/4 вкл.), Хирова, Н. Загірї
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Бродова, Варшави, Праги, Освєнцима, Хирова	10:42	до Іскав, Чорткова, Заліщик, Деятина, Сучави
10:00	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:55	до Кракова, Відня, Бродова, Праги
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Заліщик, Скали, Іваня нуєтого, Гусятина	11:00	до Підволочиск, Бродів, Кошичинець, Грималова, Іваня нуєт., Скали, Гусятина, Потутор
10:40	з Лавочного, Пешту, Хирова, Калуша, Борислава	11:05	до Стрия
12:20	посп. з Іскав, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	11:10	до Рави руської, Любачева (по неділі)
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного, Н. Санча
3:25	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	2:51	посп. до Іскав, Яс, Букарешту, Чорткова, Керезмезе (від 1/2—3/4 вкл.), Сучави, Кічмана
	на дворець „Підзамче“	4:10	до Кракова, Відня, Бродова, Берліна, Праги, Пешту, Самбора, Сянока, Освєнцима
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ і Бродів		з двірця „Підзамче“
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Гусятина, Кошичинець, Чорткова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Кошичинець, Гусятина, Чорткова
5:06	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Заліщик, Потутор, Іваня нуєтого, Скали, Гусятина, Бродів, Грималова	10:52	до Тернополя, Потутор
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Заліщик, Іваня нуєтого, Скали, Гусятина	2:09	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Кошичинець, Гусятина, Грималова, Скали, Іваня нуєт.
3:04	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	9:21	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
	ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.	11:24	до Підволочиск, Бродів, Кошичинець, Заліщик, Іваня нуєтого, Скали, Гусятина, Грималова

Приходять на головний дворець:

з Брухович 6:42, 7:30 рано, 11:45 перед полуд. 3:00, 4:30 і 5:43 пополудни, 7:54 і 8:59 вечером. (до 11/9 вкл.)
з Янова 8:20 рано, 1:16, 4:45 попол., 9:25 вечером (від 1/5 до 30/9 вкл.), 10:10 вечером (від 15/5 до 31/8 вкл. в неділі і свята).
зі Ширця 9:35 вечер. (1/6 до 11/9 вкл. в неділі і свята).
з Любіня вел. 11:35 вечером (від 15/5 до 11/9 вкл. по неділі і свята).

ЗАМІТКА: Час середно-європейскїї ріхнїти ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мін часу львівского. Нічні години від 6. вечер до 5:55 рано обвєдено рамками. — В місті продає білєти авіаційні авенція часописий П. Ст. Соколовского пасаж Гавелана 9. від 7. рано до 8. вечером. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красних ч. 5.) уділяє поменєнє и сирашах залізничних, продає білєти всякого рода і розкладї їздї, в годинах урядових від 8. рано до 3. пополудни, а в неділі і свята від 9. рано до 12. в полудне.

Відходять з головного двірця:

до Брухович 5:48 рано, 9:30 і 10:50 передпудни, 1:05, 3:45 і 5:05 попол., 7:05 і 8:04 веч. (від 8:5 до 11/9 вкл.)
11:10 в нош (по неділі).
до Янова 6:0 рано, 9:15 передпуд., (від 1/5 до 30/9 вкл.)
1:35 попол. (від 15/5 до 31/8 в неділі і свята), 3:18 попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.) і 5:48 пополудни.
до Ширця 1:45 попол. (від 1/6 до 11/9 вкл. в неділі і свята).
до Любіня вел. 2:15 попол. (15/5 до 11/9 вкл. в неділі і свята).

Кождий курець нехай домагає ся правдиво руских паперців:

Козак, Кобзар, Гуцул.

Цигаретові тутки:

Козак, Фелькович.

Дістати можна всюди.